ISSN 2347-6834

International Registered and Recognized
Research Journal Related to Higher Education for all Subjects

INDO GLOBAL RESEARCHERS

(UGC Approved, Refereed, Peer Reviewed & Indexing Research Journal)

EDITOR IN CHIEF

Dr. Nilam Chhangani

Scanned with OKEN Scanner

प्रा. ज्ञानेश्वर कुबडे

IMPACT FACTOR 6.30

ISSN 2347-6834

International Registered & Recognized Research Journal Related to Higher Education for All Subjects

INDO GLOBAL RESEARCHERS

UGC APPROVED, REFEREED & PEER REVIEWED RESEARCH JOURNAL

Issue : XXII, Vol. I

Year- XI, Bi-Annual (Half Yearly)

(May 2024 To Oct. 2024)

Editorial Office :

'Gyandev-Parvati',
R-9/139/6-A-1,
Near Vishal School,
LIC Colony,
Pragati Nagar, Latur
Dist. Latur - 413531.
(Maharashtra), India.

Website

www.irasg.com

Contact : - 02382 - 241913
09423346913 / 09637935252
09503814000 / 07276301000

E-mail :
visiongroup1994@gmail.com
interlinkresearch@rediffmail.com
mbkamble2010@gmail.com

Published by :

Indo Asian Publication,

Latur, Dist. Latur - 413531 (M.S.)India

Price : ₹ 200/-

EDITOR IN CHIEF

Dr. Nilam Chhangani
Head, Dept. of Economics,
S. K. N. G. Mahavidyalaya,
Karanja Lad, Dist. Washim(M.S.) India

EXECUTIVE EDITORS

Dr. Sachin Napte
Dept. of Mahagement
Indira Business School,
Pune, Dist. Pune (M.S.)

Dr. Balaji G. Kamble
Professor,Head, Dept. of Economics,
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Latur, Dist. Latur (M.S.)

DEPUTY EDITOR

Dr. Dileep S. Arjune
Head, Dept. of Economics,
J. E. S. College,
Jalna, Dist. Jalna (M. S.)

Dr. Allabaksh H. Jamadar
Chairman, BOS, Hindi,
S.R.T.M.University,
Nanded, Dist. Nanded (M.S.)

CO - EDITOR

Dr. Arun R. Kumbhar
Head, Dept. of Economics,
Arts & Comm. College,
Nesri, Dist. Kolhapur (M.S.)

Dr. Eknath J. Helge
Head, Dept. of Commerce,
Jijamata Mahavidyalaya,
Buldhana, Dist. Buldhana (M. S.)

MEMBER OF EDITORIAL BOARD

Dr. Mohmmad T. Rahaman
Dept. of Biomedical Science,
International Islamic University,
Mahkota (Malasiya)

Dr. Sivvappa Rasapali
Dept. of Chemistry,
UMASS, Dartmouth,
MA (United States)

Dr.Satyenkumar P. Sitapara
Principal
Commerce & BBA College,
Amreli, Dist. Amreli (Gujrat)

P. M. Band
Dept. of Dept. of Chemistry,
College of Eng. & Technology,
Babhulgaon, Dist. Akola (M. S.)

Dr. Arun Farfat
Head, Dept. of History,
Shri. S.G. M. College,
Borgaon Manju, Dist. Akola(M.S.)

Dr. Suresh Dhake
Head, Dept. of Economics,
S.N.D.T. College,
Dongar katore, Dist. Jalgaon (M.S.)

Dr. Dilip R. Jagtap
Dept. of Economics,
G. T. Patil College,
Nandurbar, Dist. Nandurbar(M.S.)

Dr. Nana Wankhede
Dept. of History,
Shivaji College,
Akola, Dist. Akola (M.S.)

Dr. O. V. Shahapurkar
Head, Dept. of Geography,
Rajarshi Shahu College,
Latur, Dist. Latur (M.S.)

Arun U. Patil
Dept. of Economics,
Arts & Comm. College,
Akkalkuwa, Dist. Nandurbar (M.S.)

Scanned with OKEN Scanner

Issue: XXII, Vol. I
IGR
IMPACT FACTOR 6.30
ISSN 2347-6834
May 2024 To Oct. 2024

INDEX

Sr. No	Title for Research Paper	Page No
1	Strategies for Digital Transformations of Small and Medium Enterprises **Vyankatesh Ramachandra Mane**	1
2	Analytical Study of Water Quality at Naigaon, Nanded District **S. S. Anjanikar**	7
3	Studies on "Physico-Chemical Properties of Dahi Prepared from Crossbred Cow milk with the application of heat Treatments and incubation Conditions" **G. V. Menkudale**	12
4	Sports Injuries and Health Problems During Sports Events and Performances **Dr. Anjali Digambar Barde**	17
5	Organic Farming : A Sustainable Step in Agriculture Sector **Dr. P. R. Gaikwad**	22
6	आधुनिक हिंदी कविता का उभ्दव और विकास **डॉ. शिवाजी शेषेराव कदम**	27
7	भारतीय अर्थव्यवस्थेत विदेशी गुंतवणूकीचे स्थान **डॉ. गजानन संतोषराव कुबडे**	33
8	ग्रामीण-दलित कादंबऱ्यांची आशयसूत्रे **प्रा. गणेश दा. काकडे**	36
9	चारुता सागर यांच्या कथेतील स्त्री-पुरुष चित्रण **डॉ. रामहरी मधुकर सुर्यवंशी**	40
10	आदिवासी चळवळीचे प्रेरणास्त्रोत - बिरसा मुंडा **डॉ. शाम दुर्तोडे**	45
11	पोलीस - जनता संबंध **डॉ. रामेश्वर शंकरराव धप्पाधुळे**	49

Scanned with OKEN Scanner

Indo Global Researchers (IGR) (33)

IMPACT FACTOR 6.30

ISSN 2347- 6834
Indo Global Researchers (IGR)
Issue : XXII, Vol. I
May 2024 To Oct. 2024
www.irasg.com

Research Paper 7 Economics

भारतीय अर्थव्यवस्थेत विदेशी गुंतवणूकीचे स्थान

डॉ. गजानन संतोषराव कुबडे
अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख
मातोश्री शांताबाई गोटे कला, वाणिज्य व विज्ञान
महाविद्यालय, वाशिम, जि. वाशिम

भारतीय अर्थव्यवस्था :

२१ व्या शतकात भारतीय अर्थव्यवस्था ही एक विकसित अर्थव्यवस्था होण्याच्या दिशेने जात आहे. भारतीय अर्थव्यवस्था इतर देशाच्या प्रगतीपेक्षा जास्त गतीने प्रगती करीत आहे. देशातील अनेक समस्यावर मात करीत देशाची प्रगती करणे तसे कठीण आहे. परंतू भारतीय अर्थव्यवस्था यशस्वीपणे वाटचाल करीत आहे.

जगातील देशातील देशांतर्गत उत्पन्नानुसार भारतीय अर्थव्यवस्था ही नवव्या क्रमांकाची अर्थव्यवस्था म्हणून ओळखली जाते. देशाच्या प्रगतीचा विचार केला तर अनेक घटकांचा विकास म्हणजेच देशाचा विकास म्हणता येतो. भारतीय अर्थव्यवस्था ही संमीश्र स्वरुपाची अर्थव्यवस्था म्हणून ओळखली जाते. १९९१ च्या जागतिकीकरण, खाजगीकरण, उदारीकरण या धोरणाचा स्वीकार केल्यामुळे भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या स्वरुपात अमुलाग्र बदल झालेले दिसून येतात. मोठ्याप्रमाणात चालना मिळाली आहे. भारतीय अर्थव्यवस्थेचा विचार केला तर प्रामुख्याने शेतीक्षेत्र, औद्योगिकक्षेत्र, सेवाक्षेत्राचा समावेश होतो.

भारतात आजघडीला अनेक समस्या आहेत. लोकसंख्या, महागाई, भ्रष्टाचार, असमतोल आर्थिक विकास, प्रादेशिकवाद इत्यादी. नैसर्गिक व कृत्रीम समस्याना तोंड देवून जलदगतीने विकास करणारी अर्थव्यवस्था आहे.

अर्थव्यवस्थेचे क्षेत्र	एकूणउत्पन्नातील प्रमाण (GDP)(%)	एकूण रोजगार निर्मितीत योगदान (%)
शेतीक्षेत्र	१७.२	५२
औद्योगिक क्षेत्र	२६.४	१४
सेवा क्षेत्र	५६.४	३४

वरील तक्त्यावरुन असे निदर्शनास येते की एकूण उत्पन्नात शेती क्षेत्राचे प्रमाण १७.२% इतर क्षेत्रापेक्षा कमी आहे. परंतू रोजगार निर्मिती ५२% करते. औद्योगिक उत्पन्नाचे प्रमाण २६.४% आहे. हे प्रमाण विकसित

Scanned with OKEN Scanner

देशाच्या अर्थव्यवस्थेच्या मानाने खूप नगण्य स्वरुपाचे आहे. तसेच या क्षेत्राच्याव्दारे सर्वात जास्त रोजगार निर्मिती झाली पाहिजे परंतू झालेली नाही. सेवा क्षेत्राचा एकूण उत्पन्नातील प्रमाण ५६.४% आहे. तर रोजगार निर्मितीत ३४% प्रमाण आहे. वरील प्रमाण देशांतर्गत एकूण उत्पन्न व राजगार निर्मितीचे आहे. हे प्रमाण विकसीत देशाच्या एकूण उत्पन्न व राजगार निर्मितीच्या तुलनेत खुप कमी आहे.

भारतीय अर्थव्यवस्थेचा जलद गतिने विकास करण्यासाठी विदेशी गुंतवणूकीची आवश्यकता आहे. विदेशी गुंतवणूक म्हणजे देशातील उद्योग व्यवसायात विदेशी व्यक्ती किंवा संस्थेने केलेली गुंतवणूक (भाग भांडवलात) ही १०% असेल तर विदेशी गुंतवणूक होय. देशाचा आर्थिक विकास आणि गुंतवणूक ही एकमेकास पूरक संकल्पना आहेत. देशातील गुंतवणूकदाराने केलेली गुंतवणूक किंवा विदेशी व्यक्ती, संस्थेने केलेली गुंतवणूक असो. परंतू गुंतवणूक झालेली असेल तरच उत्पादनात वाढ होवू शकते अन्यथा नाही. देशाच्या विकासाची उद्दीष्ट साध्य करण्यासाठी विविध क्षेत्रात मोठया प्रमाणावर गुंतवणूक होणे गरजेचे असते. अर्थतंज्ञ प्रंतप्रधान डॉ. मनमोहन सिंग यांचे सातत्यपूर्ण प्रयत्नातून ते साध्य होताना दिसत आहे. देशाचा विकास दर सतत चढत्या क्रमाने ठेवण्यासाठी विदेशी गुंतवणूकदारास आकर्षित करण्यासाठी त्यांना अनुकूल असे आर्थिक धोरण राववून देशाचा विकास करण्याचा प्रयत्न केला जातो. भारतीय अर्थव्यवस्थेतील अनेक क्षेत्राचा अपेक्षीत विकास झालेला नाही. त्यांचा विकास करण्यासाठी विदेशी गुंतवणूक स्विकारणे व त्यांचा विकास करणे हा एकमेव मार्ग आहे. विकसीत देशाच्या अर्थव्यवस्थेचा अभ्यास केल्यास असे निदर्शनास येते की, एकूण विदेशी गुंतवणकीच्या ८४% गुंतवणूक फक्त U.S.A. मध्ये होते. विदेशी गुंतवणूक स्विकारुन देशाचा विकास करणे योग्य आहे. भारतीय अर्थव्यवस्थेत विदेशी गुंतवणूकीचे प्रमाण अतिशय कमी आहे. विदेशी गुंतवणूकीचे भारतातील प्रमाण १.३% हे प्रमाण ५% पर्यंत पोंहचवण्याचा उद्देश आहे.

भारतातील विदेशी गुंतवणूकीतील समस्या/अडथळे:

१. राजकीय हस्तक्षेप
२. आर्थिक धोरणांचा अभाव
३. पायाभूत सुविधांचा अभाव
४. औद्योगिक संरक्षणाचा अभाव
५. कुशल कर्मचाज्यांचा अभाव
६. संशोधनाचा अभाव
७. औद्योगिक वातावरणाचा अभाव
८. भ्रष्टाचार

उपाययोजना :

१. देशाचा आर्थिक विकास जलद गतीने करावयाचा असल्यास शासनाने आर्थिक विकास हा उद्देश डोळयासमोर ठेवून कार्य केले पाहिजे.
२. राजकीय हेतू व पक्षांतर मतभेद बाजूला ठेवून नि:पक्षपातिपने ध्येय धोरण राबविण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे.
३. विदेशी गुंतवणूकदारांना किंवा उद्योगांना पायाभूत सुविधा उपलब्ध करुन देण्याचा प्रयत्न शासनाने केला पाहिजे.
४. विदेशी गुंतवणूकदारांना कायद्याचे संरक्षण दिले पाहिजे. देशी व विदेशी उद्योगांना सुध्दा संरक्षण दिले पाहिजे.
५. देशातील उच्चशिक्षीत कर्मचाज्यांचा विदेशात जाणारा प्रवाह थांबवून त्यांना योग्य सुविधा पुरवून संधी दिली पाहिजे.

Scanned with OKEN Scanner

६. भारतातील सर्व क्षेत्रातील संशोधनास प्रोत्साहन देवून संशोधनास चालना दिली पाहिजे.

७. भारतातील लोकांचा कल हा पारंपरिक व्यवसायाकडे असल्यामुळे जास्तीत जास्त लोक व्यवसायात गुंतवून राहतात.

८. देशाच्या चलनातील पैसा भ्रष्टाचारामुळे एका विशिष्ट अशा समुहाकडे संकलीत होत आहे . त्यामुळे अशा पैशाला काळया पैशाचे स्वरुप प्राप्त होत आहे . त्यामुळे तो पैसा अनुत्पादक बनत आहे.

सारांश :

भारत हा विकसनशिल देश आहे. भारताला विकसीत व महासत्ताक होण्यासाठी विदेशी गुंतवणूक मोठया प्रमाणावर विविध क्षेत्रात आकर्षित करुन घेण्याची आवश्यकता आहे.

संदर्भ सूची :-

१. Ruddar Datta & K.P.M. Sundram Indian Economy - Chand Publishers New Delhi.

२. देव व झांबरे - भारतीय अर्थव्यवस्था

३. United Nations - UNCTAD. World Investment Report.

४. http:/WWW.DIPP org.

Scanned with OKEN Scanner